

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

14.10.2022

Atzinums Nr. 4-03/19/2022
Par Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas
2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas
2022. - 2028. gadam Vides pārskatu

Vides pārskata izstrādātājs:

Valmieras novada pašvaldība, reģistrācijas Nr. 90000043403, adrese: Lāčplēša iela 2, Valmiera, Valmieras novads, LV – 4201, e-pasts: pasts@valmierasnovads.lv.

Vides pārskata sagatavotājs:

SIA “*Grupa93*”, reģistrācijas Nr. 50103129191, adrese: Krišjāņa Barona iela 3– 4, Rīga, LV – 1050, e-pasts: info@g93.lv.

Plānošanas dokuments:

Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programma 2022.–2028. gadam

SIA “*Grupa93*” (turpmāk – Sagatavotāja) 2022. gada 16. septembrī Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022. – 2038. gadam (2.0 redakcija) (turpmāk – Stratēģija) un Valmieras novada attīstības programmas 2022. – 2028. gadam (2.0 redakcija) (turpmāk – Attīstības programma) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) precizēto Vides pārskata projektu (turpmāk – Vides pārskats). Stratēģiju un Attīstības programmu 2022. –2028. gadam izstrādāja Valmieras novada pašvaldība (turpmāk – Izstrādātāja).

Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Novērtējuma likums) 23.⁵ panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par vides pārskatu, ņemot vērā vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai¹ – Birojam – ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav

¹ Novērtējuma likuma 6. panta pirmā daļa.

pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

Vides pārskats nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu².

Biroja atzinums par Vides pārskatu sagatavots atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu, un tajā ietverti Biroja iebildumi, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

I Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Stratēģijas un Attīstības programmas Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 "*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*" IV nodaļas "*Vides pārskatā iekļaujamā informācija*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un risinājumi

- 1.1. Vides pārskatā ietverta informācija par Stratēģijas un Attīstības programmas un to ietekmes novērtēšanas mērķiem, ar plānošanas dokumentu īstenošanu saistītajiem risinājumiem, kā arī vides problēmām un ietekmes aspektiem, kas ar šādu risinājumu īstenošanu varētu būt saistīti.
- 1.2. Atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā noteiktajam – sākot ar 2021. gada 1. jūliju jaunveidotajā Valmieras novada administratīvajā teritorijā ietilpst astoņas līdzšinējās teritoriālās vienības: Valmieras pilsēta, Beverīnas, Burtnieku, Kocēnu, Mazsalacas, Naukšēnu, Rūjienas un Strenču novadi. Veidojot vienotu turpmāko Valmieras novada attīstības redzējumu, tiek izstrādāta kopēja visas jaunizveidotās teritoriālās vienības Stratēģija un Attīstības programma. Stratēģiskais novērtējums Stratēģijai un Attīstības programmai piemērots ar Biroja 2021. gada 21. aprīļa lēmumu Nr. 4–02/37 "*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*"³.
- 1.3. Stratēģija ir apvienotā Valmieras novada hierarhiski augstākais ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums, stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. Stratēģijā apzināti nozīmīgākie esošie telpiskās struktūras elementi un noteikta vēlamā novada teritorijas telpiskā struktūra, t.sk. apdzīvojuma struktūra, galvenie transporta koridori un infrastruktūra, dabas teritorijas, kultūrvēsturiskā mantojuma teritorijas, ražošanas un loģistikas teritorijas. Nozīmīgākās ilgtermiņa izmaiņas telpiskajā struktūrā:
 - 1.3.1. Novadā ir izdalītas **telpiskās attīstības funkcionālās telpas**: lauksaimniecības telpas, mežu telpas, ūdeņu telpas, saudzējamās dabas un kultūrvēsturiskās telpas un purva telpas. Savukārt kā struktūras elementi ir izdalīti: pilsētas, ciemi un to funkcionālās saites.
 - 1.3.2. **Apdzīvojuma un attīstības centra struktūrā** būtiskākie plānotie risinājumi:
 - 1.3.2.1. Valmiera valstspilsēta ir novada administratīvais centrs, kur perspektīvā plānota robežas paplašināšanās, iekļaujot pilsētas teritorijā Kaugurmuižu, Brandeļus, Valmiermuižu un citus ciemus un piepilsētas teritorijas.

² Novērtējuma likuma 1. panta 7. punkts.

³ Lēmums pieejams: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi>

- 1.3.2.2. Dzīvojamās apbūves teritorijas plānots attīstīt kompleksi ar tehnisko infrastruktūru, veicinot centralizētu ūdensapgādi, siltumapgādi un centralizētu notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, un organizējot atkritumu savākšanas pakalpojumus. Jaunas mājokļa teritorijas tiek plānotas centros vai to tuvumā.
- 1.3.2.3. Industriālo teritoriju attīstība primāri īstenojama novada teritorijas maģistrālo transporta koridoru un inženierkomunikāciju tuvumā. Esošo rūpniecisko objektu izmantošanā plānots respektēt pilsētvides dzīvojamās un publiskās telpas, veidojot norobežojumus vai no apbūves brīvas joslas, kas vienlaikus papildinās pilsētu un ciemu zaļās zonas un labiekārtojumu. Plānots pārskatīt alternatīvos kravas transporta tranzīta maršrūtus, atslogojot apdzīvoto vietu ielu tīklu vietējai satiksmei.
- 1.3.3. **Dabas teritoriju telpiskā struktūras** risinājumos plānots izstrādāt vienotu Valmieras novada dabas tūrisma taku tīklu, ietverot zaļā dzelzceļa maršrūtus, *Natura 2000* taku tīklu un Eiro Velo maršrūtus. Plānots veicināt Ziemeļvidzemes raksturīgo ainavu saglabāšanu, attīstoties jauniem apbūves veidiem, nodrošinot vietējās sabiedrības līdzdalību. Valmieras novada teritorijas plānojumā paredzēts definēt pašvaldībai kultūrvēsturiski nozīmīgas un ainaviski vērtīgas telpas, nosakot prasības apbūvei un teritoriju izmantošanai.
- 1.3.4. **Transporta struktūra un inženiertehniskā infrastruktūras** vēlamā ilgtermiņa attīstība tiek plānota, ietverot rekomendācijas ceļu tīkla uzturēšanai un transporta infrastruktūras plānošanai. Kā attīstāma joma tiek definēti starptautiski nozīmīgie savienojumi ar Rīgu un Tartu un Vidzemes reģionam nozīmīgie savienojumi ar Valku, Limbažiem, Cēsīm un Smilteni. Plānota transporta projektu attīstība, kas samazina brauciena ilgumu sabiedriskajā transportā starp Rīgu un Valmieru – autoceļu kvalitātes uzlabošana un dzelzceļa līnijas modernizācija līnijā Rīga–Valga. Paredzēta autoceļu infrastruktūras attīstība, jaunu transporta mezglu un Gaujas šķērsojuma būvniecība, kas nodrošinās Valmieras pilsētas infrastruktūras (maģistrālo un tranzīta ielu) sasaisti ar Eiropas transporta tīklu (TEN–T) un drošu satiksmi pilsētā. Dzelzceļa izmantošana paredzēta arī kravu pārvadājumos, attīstot sliežu atzarus līdz industriālajiem parkiem. Tehniskās infrastruktūras plānošanā paredzēta pilsētu un ciemu teritorijās siltumapgādes, ūdensapgādes, kanalizācijas, lietusūdens sistēmu atjaunošana, sistēmu energoefektivitātes paaugstināšana, kā arī sistēmu paplašināšana Valmieras aglomerācijā un teritorijās, kurās tiek veidota jauna apbūve. Valmierai izstrādājams lietus ūdeņu savākšanas un novadīšanas tematiskais plānojums un veicināma ilgtspējīga lietus ūdens savākšana.
- 1.3.5. Kā prioritāri attīstāmās teritorijas ir noteiktas:
- 1.3.5.1. Reģionālas nozīmes centrs Rūjienas pilsēta;
- 1.3.5.2. Novada nozīmes centri – Strenču pilsēta, Mazsalacas pilsēta, Sedas pilsēta, Burtnieku, Kocēnu, Brenguļu un Naukšēnu ciemi;
- 1.3.5.3. Nacionāla un reģionāla līmeņa industriālie parki primāri centros vai to apkārtnē;
- 1.3.5.4. Burtnieka ezers (ezera apsaimniekošana, kultūras pieminekļu un dabas vērtību saglabāšana, tūrisma attīstība);
- 1.3.5.5. Kompleksās Sedas un Zilākalna teritorijas (kūdras izstrāde, tūrisma attīstība, dabas aizsardzība).
- 1.3.6. **Kopējo interešu teritorijas** tiek saistītas ar turpmākajām sadarbības teritorijām:
- 1.3.6.1. Igaunijas un Latvijas pārrobežu sadarbības telpa;
- 1.3.6.2. Gaujas nacionālā parka tūrisma klastera teritorija “*Enter Gauja*”;

- 1.3.6.3. Salacas upes un Burtnieka ezera attīstības un sadarbības telpas;
 - 1.3.6.4. “*VIA Hanseatika*”, Vidzemes šosejas tūrisma attīstības koridori un industriālā mantojuma tūrisma tīkls;
 - 1.3.6.5. Starptautiskie tūrisma un velo maršruti (LatEst);
 - 1.3.6.6. Reģionālie tūrisma un velo maršruti.
- 1.4. Attīstības programma ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas Valmieras novada attīstības vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi septiņu gadu periodam no 2022. gada līdz 2028. gadam, lai īstenotu Stratēģijā izvirzītos ilgtermiņa stratēģiskos uzstādījumus. Attīstības programma sastāv no četrām daļām: 1) Stratēģiskā daļa, 2) Rīcības plāns, 3) Investīciju plāns un 4) Attīstības programmas īstenošanas un novērtēšanas kārtība.
- 1.5. Attīstības programmas Stratēģijas daļā izvirzītas šādas vidēja termiņa prioritātes:
- 1.5.1. **VP1. Izglītība un talantu izkopšana** ar rīcības virzieniem, kuru ietekme uz vidi ir nebūtiska.
 - 1.5.2. **VP2. Pieejams mājoklis** ar rīcības virzieniem un uzdevumiem, kuru realizācija saistāma ar ietekmi uz vidi, tostarp:
 - 1.5.2.1. Rīcības virziens RV1 Sasniedzamība, mobilitāte ar uzdevumiem: 1) U1–1 *Veicināt ātrus, ērtus un drošus automaģistrāļu savienojumus ar Rīgu un sasaisti ar TEN–T autoceļiem*; 2) U1–2 *Veicināt novada autoceļu savienojumus ar kaimiņu novadiem un Igauniju*; 3) U1–3 *Sekmēt Vidzemes reģiona sasniegšanas uzlabošanu pa dzelzceļu*; 4) U2–1 *Attīstīt transporta tīklu Valmieras novadā un apdzīvoto vietu savienojumus ar Valmieru*; 5) U2–2 *Attīstīt pilsētu un ciemu satiksmes infrastruktūru*; 6) U2–3 *Attīstīt sabiedriskā transporta un mobilitātes infrastruktūru un pakalpojumus*; 7) U3–1 *Attīstīt mikromobilitātes infrastruktūru ikdienas lietošanai* un 8) U3–2 *Attīstīt velomaršrutus atpūtai, sportam un vietējam tūrismam*;
 - 1.5.2.2. Rīcības virziens RV2 Inženiertehniskā infrastruktūra ar uzdevumiem: 1) U1–1 *Uzlabot un atjaunot ūdenssaimniecības infrastruktūru, lai nodrošinātu centralizētajā ūdensapgādē izmantotā dzeramā ūdens kvalitāti un centralizētajās kanalizācijas sistēmās atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu, samazinātu pakalpojuma sniegšanas izmaksas, kā arī uzlabotu virszemes ūdeņu un gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu*; 2) U1–2 *Attīstīt lietus ūdens kanalizācijas un meliorācijas sistēmas un veicināt ilgtspējīgu lietus ūdens apsaimniekošanas risinājumu ieviešanu*; 3) U1–3 *Ieviest pašvaldības klimata pielāgošanās stratēģiju*; 4) U1–4 *Attīstīt siltumsaimniecības infrastruktūru, tostarp paaugstinot esošo centralizēto siltumapgādes sistēmu energoefektivitāti un veicināt gaisa piesārņojuma emisiju samazināšanos*; 5) U2–1 *Palielināt AER izmantošanu pašvaldības un pašvaldības sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju nekustamo īpašumu apsaimniekošanā un uzlabot ēku energoefektivitāti*; 6) U2 – 2 *Veicināt atjaunīgo energoresursu ražošanu un izmantošanu publisko pakalpojumu sektorā, tostarp transportā, kā arī veidot AER ražošanai un izmantošanai atbalstošu vidi uzņēmumiem un iedzīvotājiem* un 7) U2–3 *Veicināt kopējā radīto atkritumu daudzuma samazināšanos, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību*.

1.5.2.3. Rīcības virziens RV3 Dzīvojamais fonds ar uzdevumu U3 *Attīstīt jaunus mājojklus, veicinot jaunai dzīvojamai apbūvei piemērotu teritoriju sagatavošanu un inženiertehniskās infrastruktūras nodrošināšanu.*

1.5.2.4. Rīcības virziens RV5 Daba, kultūrvēsture ar uzdevumiem: 1) U1–1 *Attīstīt zaļās zonas pilsētu un ciemu vidē;* 2) U1–2 *Pilnveidot publisko ūdeņu izmantošanu un pārvaldību un uzlabot ūdensmalu pieejamību;* 3) U1–3 *Iesaistīties īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk –ĪADT) apsaimniekošanā, veicinot dabas un kultūras vērtību aizsardzību un ekosistēmu pakalpojumu, tostarp īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas mērķiem piemērotu tūrisma pakalpojumu attīstību;* 4) U1–4 *Nodrošināt kapsētu, tostarp dzīvnieku kapsētu teritorijas un to labiekārtojumu un sakārtot kapsētu uzskaites sistēmu;* 5) U1–5 *Veicināt ainavu aizsardzību un pilsētvides ainavu kvalitātes paaugstināšanos;* 6) U2–1 *Veicināt valsts aizsargājamo kultūrvēsturisko objektu sakārtošanu un atgriešanu ekonomiskajā aprīvē un* 7) U2–2 *Izkopt un izcelt ciemiem un pilsētām raksturīgo kultūras identitāti.*

1.5.3. **VP3. Industrializācija un modernizācija**, ar rīcības virzieniem un uzdevumiem, kuru realizācija saistāma ar ietekmi uz vidi, tostarp:

1.5.3.1. Rīcības virziens RV1 Augstās tehnoloģijas, darba ražīgums, viedā specializācija ar uzdevumiem: 1) U1 *Integrētu risinājumu (pieejas) rezultātā radīt industriālo parku un teritoriju tīklojumu un veicināt klāsteru darbību un* 2) U2 *Stiprināt Valmieru kā viedās specializācijas uzņēmējdarbības un inovāciju centru ar mūsdienīgu uzņēmējdarbības teritoriju infrastruktūru un kvalificētiem speciālistiem.*

1.5.3.2. Rīcības virziens RV2 Mazo un vidējo uzņēmumu, mikrouzņēmumu, mājražotāju vide ar uzdevumiem: 1) U2–1 *Veicināt lauksaimniecības (tradicionālās lauksaimniecības) uzņēmumu konkurētspēju un lauku teritoriju ekonomisko attīstību;* 2) U2–2 *Veicināt kūdras purvu saudzīgu izmantošanu;* 3) U2–3 *Veicināt degradētu teritoriju, izstrādātu derīgo izrakteņu karjeru sakārtošanu un apsaimniekošanu;* 4) U2–4 *Sekmēt lauksaimniecības un meža zemju ilgtspējīgu izmantošanu, veikt vides un dabas resursu izmantošanas uzraudzību un paaugstināt iedzīvotāju zināšanas par vides un dabas jautājumiem un* 5) U3–3 *Attīstīt atpūtas piedāvājumu pie un uz ūdens.*

1.6. Saistībā ar plānotajiem attīstības virzieniem un mērķiem Birojs konstatē:

1.6.1. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 7. punktu un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumentu un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumentu izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu. Vides pārskatā Stratēģijas un Attīstības programmas izstrādes procesā izvērtētas divas Valmieras novada attīstības alternatīvas:

1.6.1.1. **1. alternatīva.** Valmieras novads attīstās, izceļot reģionālās politikas priekšrocību nacionālās nozīmes centru – Valmieras pilsētu, kas jau šobrīd uzrāda izaugsmi (saglabājas iedzīvotāju skaits vai nedaudz pieaug atšķirībā no citām Latvijas reģiona pilsētām, koncentrējas uzņēmumi, specializēti valsts un pašvaldības pakalpojumi u.t.t.), nodrošinot Valmieras pilsētas pieredzes un zināšanu vairošanu un pārnesi uz pārējo novada teritoriju. Alternatīva paredz stiprināt reģionālas nozīmes un novada nozīmes centrus – novada pilsētas un iepriekšējo novadu centrus, īpaši pievēršot uzmanību vienotai novada

pārvaldībai (transporta, ātrdarbīgu sakaru, mobilitātes) uzlabošanai, tostarp Igaunijas pierobežā, tādējādi visā novada teritorijā attīstot saimnieciskās aktivitātes priekšnoteikumus. Alternatīva nosaka, ka gan Valmierā, gan novadu centros, katram novada centram atbilstošā līmenī plānojot, tiek attīstītas uzņēmējdarbībai piemērotas teritorijas, mājoklis un pakalpojumi. Publisko pakalpojumu tīkla plānošana tiek balstīta uz sabiedriski aktīvām vietējām kopienām un cilvēkiem (kultūras, sporta entuziasti, speciālisti, kolektīvi), tā veicinot novada centru kultūras identitātes saglabāšanos. Alternatīva uzsver tūrisma, no vietējiem resursiem ražojošo industriju, kā arī esošo uzņēmumu klāsteru veicināšanu.

1.6.1.2. **2. alternatīva.** Valmieras novads attīstās, koncentrējot ierobežotos administratīvos, izglītības, finanšu un cilvēku resursus Valmierā un tās apkārtnē, kļūstot par starptautiski nozīmīgu ekonomikas, zinātnes, izglītības un informāciju tehnoloģiju un sabiedriskās dzīves centru, nozīmīgu starptautisku partneri, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT) un nozīmīgu ražojošo industriju attīstības centru. Pārējā novada attīstība tiek balstīta uz esošajām iestrādēm un iespēju robežās turpinot uzsāktos projektus. Novada centros esošo pakalpojumu nodrošinājums tiek plānots centralizēti, izvērtējot pakalpojumu pieejamības nepieciešamību un izmantojot apvienotās pašvaldības pieeju.

1.6.2. Atbilstoši Vides pārskatā sniegtajam alternatīvu vērtējumam konstatējams, ka īstermiņā un vidējā termiņā labākus rezultātus var sniegt 2. alternatīva, tomēr Stratēģijā ir iekļauta 1. alternatīva, kas Sagatavotājas vērtējumā nodrošina novada līdzsvarotu un viedu pārvaldītu attīstību, veicinot dinamisku visu novada centru izaugsmi. Šāda pieeja ļaus attīstīt novada apdzīvoto vietu infrastruktūru, tā mazinot vides piesārņojumu un klimata pārmaiņu ietekmi, sekmējot dabas resursu racionālu izmantošanu un aprites ekonomikas principu ieviešanu.

2. Esošais vides stāvoklis, jo īpaši teritorijās, kuras plānošanas dokuments var būtiski ietekmēt, iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

2.1. Vides pārskats izstrādāts, ņemot vērā Izstrādātājai pieejamo un papildus noskaidroto informāciju par novada dabas apstākļiem un vides kvalitāti. Secināms, ka izmantoti Valmieras novada pašvaldības sniegtie dati, VSIA “*Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC), Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) u.c. institūciju rīcībā esošā informācija.

2.2. Vides pārskatā ietverts plānošanas dokumenta teritorijas vispārīgs raksturojums, iekļauta informācija par vides aspektiem un apkopojums par teritorijas dabas vērtībām. Galvenajos ietekmes aspektos ir secināms:

2.2.1. Valmieras novada teritorijas lielāko daļu (50%) aizņem mežu platības un lauksaimniecībā izmantojamās zemes (34%), t.sk. aramzemes, augļu dārzi, pļavas un ganības⁴. Novada teritorija ir bagāta ar derīgajiem izrakteņiem, galvenokārt, smilti, smilti–granti, kā arī kūdru, mālu, kvarca smiltīm, saldūdens kaļķiem un sapropeli. Novadā ir 152 būvmateriālu izejvielu, 13 kūdras un 24 sapropeļa atradnes,⁵ bet lielākajā daļā no tām derīgo izrakteņu ieguve nenotiek. Licences vai atļaujas dažādu būvmateriālu izejvielu veidu ieguvei 2020. gadā bija izsniegtas astoņām būvmateriālu izejvielu (smilts – grants, smilts, kvarca smilts) un astoņām

⁴ Valsts zemes dienests, Pieejams: <https://www.vzd.gov.lv/lv/zemes-sadalijums-zemes-lietosanas-veidos>.

⁵ VSIA Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (turpmāk – LVĢMC), Pieejams: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/>.

kūdras atradnēm. Novadā nav valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnes.

- 2.2.2. Novada teritorijā esošie ūdensobjekti atrodas Gaujas upju baseina apgabalā⁶, kurā no novada teritorijas ietilpst Gaujas sateces baseins, Burtnieku ezera sateces baseins un Salacas baseins. Novadu šķērso Gauja. Novadā atrodas Burtnieku ezerā ieplūstošās upes – Seda, Rūja, Ramata, Ēķīnupe un Briede, no Burtnieku ezera izplūstošā Salaca un tās pietekas. Valmieras novadā lielākais ir Burtnieku ezers (4006 ha), novadā atrodas arī Dauguļu Mazezers, Ķiruma ezers jeb Kreņa ezers, Ramatas Lielezers, Ramatas Mazezers, Rāķis, Vaidavas ezers, Zilūža ezers, Rābuts, Laņģezers u.c. ezeri. Daudzviet pie ūdeņiem ir ierīkotas atpūtas vietas, populārākās no tām – pie Burtnieku ezera, pie Mazā Anša, kā arī pie Gaujas, tostarp labiekārtotajā slaloma trasē Kazu krācēs Valmierā. Novadā nav Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumos Nr. 692 “*Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība*” iekļautu peldvietu. Veselības inspekcija 2022. gadā veica monitoringu 14 novada neoficiālajās peldvietās: Silzemnieku pludmale (Burtnieku ezers), Gauja (pie dzelzs tilta), Gauja (Strenčos), Salaca (Pie Līču skolas), Vaidavas ezera pludmale, Vecates atpūtas vieta (Burtnieku ezers/Salacas ieteka), Rāķa ezers, Sedas karjers, Brandeļa ezers, Trikātas ezers, Abuls, Ķiruma ezers, Endzeles ezeriņš, Sēļu dīķis. 2022. gada peldsezonā peldūdeņu kvalitāte atbilda normatīvo aktu prasībām.⁷
- 2.2.3. Novadā atrodas 14 pazemes ūdeņu atradnes⁸, 11 no tām ir saldūdens atradnes, 2 – sāļūdens (atradnes Līči un Valmiera) un 1 – sālsūdens (Līči 2) atradne. Sāļūdens atradnē Valmiera SIA “*Valmieras ūdens*” iegūst ūdeni minerālūdeņu ražošanai. Atradnē Līči 2 sālsūdens ieguve un atradnē Līči sāļūdens (ar paaugstinātu bromīdu saturu) ieguve nenotiek⁹. Šo atradņu resursi nākotnē ir izmantojami kā kurortoloģijas resursi.
- 2.2.4. Centralizētas ūdensapgādes pakalpojumi novadā ir pieejami Valmierā, Rūjienā, Mazsalacā, Sedā, Strenčos un pārējās 37 apdzīvotajās vietās. Apdzīvotajās vietās, kurās iepriekšējos ES finansēšanas periodos ir bijusi iespēja veiksmīgi piesaistīt finanšu līdzekļus centralizētas ūdensapgādes sistēmas izveidei, izmanto to aptuveni 80% līdz 98% (Kocēni, Dikļi, Vaidava, Bērzaine, Rubene, Zilaiskalns, Burtnieki, Ēvele, Matīši, Rencēni, Rūpnieki, Vecate, Eriņi, Naukšēni, Vērsis, Ramata, Sēļi, Skaņkalne) un pat 100% (Jeri) iedzīvotāju. Pārējās apdzīvotajās vietās šādu pakalpojumu izmanto mazāk iedzīvotāju, piemēram, Mazsalacā – tikai 56% iedzīvotāji. Valmieras aglomerācijā ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamība ir 96 % iedzīvotājiem. Lielākajā daļā centralizētai ūdensapgādei izmantotā dzeramā ūdens kvalitāte laika posmā no 2018. gada līdz 2020. gadam atbilda dzeramā ūdens nekaitīguma obligātajām prasībām vai arī dzeramā ūdens kvalitātes valsts monitoringa netika veikts. Savukārt Mazsalacas ūdensapgādes sistēmā 2019. gadā un Sedā 2020. gadā tika konstatēta neatbilstība – paaugstināts mangāna saturs, bet Strenčos 2018. gadā un 2019. gadā tika konstatēts paaugstināts dzelzs un mangāna saturs. Tādēļ pirms ūdens piegādes patērētājiem veicama dzeramā ūdens sagatavošana. Attīstības programmā tiek paredzēta centralizēto ūdensapgādes sistēmu paplašināšana un pārbūve.

- 2.2.5. Valmieras novadā, ņemot vērā tā ģeogrāfisko novietojumu, galvenie atjaunojamo

⁶ Saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likuma 1. panta 18. punktu un pielikumu. Likuma 1. panta 18. punktā definēts: “*upju baseinu apgabals — sauszemes un jūras teritorija, ko veido vienas upes vai vairāku blakus esošu upju baseini, kā arī ar tiem saistītie pazemes ūdeņi un piekrastes ūdeņi, kas saskaņā ar šo likumu ir upju baseinu apsaimniekošanas pamatvienība*”.

⁷ Veselības inspekcija: Pieejams: <https://www.vi.gov.lv/lv/peldvietu-udens-kvalitate>.

⁸ LVĢMC, Pieejams: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/>

⁹ Atradnes ierīkotas bijušās sanatorijas “*Līči*” ārstnieciskajām vajadzībām, Kauguru pagasts.

energoresursu veidi ir saules starojums, vēja enerģija, ģeotermālā enerģija, kurināmā koksne, kā arī biomasu un ūdens. Plānojot vēja elektrostaciju izvietojumu Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, jāņem vērā, ka attiecībā uz liela augstuma vēja elektrostacijām tajā ir noteiktas speciālas teritorijas, kurās ir atļauta vēja elektrostaciju izvietojuma bez augstuma ierobežojuma¹⁰. Novadā tās aizņem 84 331 ha. Vēja elektrostaciju attīstība novadā ir iespējama arī ārpus Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijas, izņemot aizsargājamo ainavu apvidu "Ziemeļgauja", kur visā teritorijā "aizliegts uzstādīt vēja elektrostacijas, kuru darba rata diametrs ir lielāks par pieciem metriem vai augstākais punkts pārsniedz 30 metru augstumu"¹¹ un Gaujas nacionālā parku, kura teritorijā aizliegts: "uzstādīt vēja elektrostacijas, kuru augstākais punkts pārsniedz 30 metru augstumu, izņemot vēja elektrostacijas neitrālajā zonā, kur pieļaujamo vēja elektrostaciju augstumu nosaka pašvaldības teritorijas plānojumā."¹² Valmieras novadā Gaujas nacionālā parka neitrālās zonas aizņem 2 100 ha. Valmieras novada teritorijā iespējams iegūt un izmantot zemas temperatūras ģeotermālos resursus < 20° C, kas izmantojami nelielu objektu un individuālo ēku apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai, pielietojot siltumsūkņus. Tomēr kā būtiskākais kurināmais novadā Vides pārskatā ir norādīta koksnes izmantošana, īpaši pēdējos gados – šķeldas izmantošana. Plānojot novada attīstību, prioritāra ir atjaunojamo energoresursu izmantošanas intensificēšana visās jomās – energoapgādē, transporta nozarē, ražošanas procesos un individuālos (atsevišķu objektu) risinājumos, kā arī nepieciešamo pētījumu veikšana (piemēram, ģeotermālās enerģijas izmantošanā), kā arī inovatīvu tehnoloģiju un produktu izstrāde.

- 2.2.6. Valmieras novada teritorijās Gaujas, Salacas, Rūjas ielejās, Burtņieka ezera apkārtnē, purvos – Sedas purvā, Ziemeļu purvos un citos ir nodibinātas 13 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk – ĪADT) (11 dabas liegumi, 1 aizsargājamo ainavu apvidus un 1 dabas parks), kuras ir iekļautas arī Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā – *Natura 2000*. Novada teritorijas lielā daļā (67 % no novada kopējās platības) atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts, kam ir izstrādāts ainavu ekoloģiskais plāns. No pārējām ĪADT četrām nav izstrādāti dabas aizsardzības plāni, trim (t.sk. Gaujas Nacionālajam parkam) – plānu darbības termiņš ir beidzies, bet piecām ĪADT dabas aizsardzības plānu darbības termiņš izbeigsies šogad vai turpmāko 2 gadu laikā. Tikai dabas lieguma "Augstroze" un dabas liegumam "Ziemeļu purvi" dabas aizsardzības plāni ir spēkā ilgākam laikam (atbilstoši līdz 2030. un 2028. gadam). Novadā ir 4 pašvaldību izveidoti dabas parki ĪADT: Atpūtas parks, Kauguru vēris, Pauku priede, Putriņu mežs (kopējā platība 185 ha). Novada teritorijā ir dabas pieminekļi: 5 alejas, 4 dendroloģiskie stādījumi un 17 aizsargājami ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi. Valmieras novada teritorijā ir 88 mikroliegumi.
- 2.2.7. Valmieras novadā valsts aizsardzībā kopā atrodas 176 kultūras pieminekļi, no kuriem valsts nozīmes ir 103, vietējās nozīmes 70 un reģiona nozīmes 3. Vairums arhitektūras pieminekļu saistāmi ar muižu apbūvi, sakrālās nozīmes, rekreācijas apbūvju, infrastruktūras attīstības mantojuma u.c. kultūrvēsturisko mantojumu, var kalpot kā pamatresurss kultūras tūrisma attīstībai.
- 2.2.8. Regulāri gaisa kvalitātes mērījumi novadā netiek veikti, bet Vides pārskatā ir

¹⁰ Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumi Nr. 303 "Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

¹¹ Ministru kabineta 2008. gada 20. novembra noteikumi Nr. 957 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

¹² Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumi Nr. 317 "Gaujas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

secināts, ka galvenais gaisa piesārņojuma avots novadā ir autotransports, īpaši uz valsts galvenajiem autoceļiem A3 Inčukalns – Valmiera – Igaunijas robeža (Valka) (E264), valsts reģionālajiem autoceļiem P18 Valmiera – Smiltene, P20 Valmiera – Cēsis – Drabeši, P16 Valmiera – Matīši – Mazsalaca, P17 Valmiera – Rūjiena – Igaunijas robeža (Unguriņi), P11 Kocēni – Limbaži – Tūja u.c., kā arī dzelzceļa transports – pa dzelzceļa līniju Rīga – Lugaži (dīzeļvilcienu kustība). Augstākā satiksmes intensitāte ir Valmieras pilsētā – rotācijas aplis pie T/c Valleta un Pārgaujas rotācijas aplis pie autoostas¹³, kā arī Valmieras tuvumā un uz valsts galvenā autoceļa A3 posmā no autoceļa P11 līdz Valmieras apvedceļam (A3 un P18). Autotransporta radītajās emisijās galvenās piesārņojošas vielas ir slāpekļa oksīdi (NO_x), daļiņas PM₁₀, PM_{2,5}, oglekļa oksīds (CO), oglekļa dioksīds (CO₂) un ogļūdeņraži (benzols, toluols, ksilols). Autotransporta ietekmes zonā atrodas dzīvojamā apbūve, meži un lauksaimniecības zemes. Valsts reģionālo, vietējo un pašvaldības ceļu tuvumā blakus ceļiem ar grants segumu dzīvojamo māju tuvumā, it īpaši vasarās, aktuāls ir gaisa piesārņojums ar putekļiem (daļiņām).

2.2.9. Novadā kā galvenos kurināmos izmanto šķeldu, dabasgāzi, malku un granulas, pēdējos divos gados arī biogāzi. Izmantojot šos kurināmos veidus un sašķidrināto gāzi, izmešos atmosfēras gaisā veidojas CO, CO₂, NO_x un daļiņas PM₁₀, PM_{2,5}. Izmantotās dīzeļdegvielas un ogļu apjomi kurināmā izmantošanā ir ar tendenci samazināties. Tā kā uzņēmumi, kuri izmanto dīzeļdegvielu un ogles kā kurināmo, atrodas izkliedēti Valmieras novadā (dīzeļdegviela tiek izmantota kā kurināmais Kocēnu, Jeru un Burtnieku pagastos, bet ogles — Rūjienas pilsētā Sedā, Kocēnu pagastā un Jeru pagastā), vienviet neveidojas lielas izmešu koncentrācijas. Novadā nelielos apjomos kā kurināmais tiek izmantota arī kūdra, ko izmanto uzņēmums SIA “*LEGRO LATVIA*” (2020. gadā tā ražošanas tehnoloģiju nodrošināšanai izmantoja 18 tonnas kūdras). Sadedzinot kūdru, izmešos atmosfēras gaisā veidojas slāpekļa dioksīds (NO₂), CO un daļiņas PM₁₀.

2.2.10. Vides trokšņa piesārņojumu, galvenokārt, rada transporta kustība, rūpniecisko objektu, siltuma un enerģijas ražošanas iekārtu darbība. Galvenais trokšņa avots novadā ir autotransports. Trokšņa stratēģiskās kartes 2017. gadā ir izstrādātas un apstiprinātas valsts galvenā autoceļa A3 posmam no autoceļa P11 Kocēni — Limbaži—Tūja līdz Valmierai¹⁴, kur ir identificēti dienas, vakara un arī nakts vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi.¹⁵ Autoceļa posma tuvumā atrodas 12 māsaimniecības ar aptuveni 122 iedzīvotājiem, kas dzīvo teritorijās, kur trokšņa rādītāja L_{diena} vērtības ir lielākas par 55 dB(A), 31 māsaimniecības ar 220 iedzīvotājiem atrodas teritorijās, kur trokšņa rādītāja L_{vakars} vērtības pārsniedz 50 dB(A). Autoceļa posma tuvumā 30 māsaimniecības ar 216 iedzīvotājiem aprēķinātais trokšņa rādītājs L_{nakts} ir lielāks par 45 dB(A).¹⁶ Plānā “*Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai valsts autoceļu posmiem 2019.–2023.gadam*”¹⁷ ir plānoti pasākumi trokšņa diskomforta mazināšanai, tostarp Valmieras novadā plānā izdalīta akustiskā diskomforta zona Kocēni, kur paredzēta trokšņa barjeru izbūve.

2.2.11. Valmieras novadā esošo virszemes ūdensobjektu (turpmāk – ŪO) ekoloģiskā

¹³ Tematiskais plānojums “*Valmieras pilsētas transporta infrastruktūras attīstības koncepcija*”, 2019. gads.

¹⁴ Saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” 63.1. punkta nosacījumiem trokšņa stratēģiskās kartes izstrādā autoceļiem, uz kuriem satiksmes intensitāte ir vairāk nekā trīs miljoni transportlīdzekļu gadā.

¹⁵ Vides trokšņa robežlielumi saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumiem Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” savrupmāju, mazstāvu vai viensētu dzīvojamo māju teritorijās ir 55 dB(A) dienas periodā, 50 dB(A) vakara periodā un 45 dB(A) nakts periodā.

¹⁶ Pieejams: https://lvceli.lv/wp-content/uploads/2020/09/A3_kopsavilkums_F.pdf.

¹⁷ Trokšņa stratēģisko karšu un rīcības plāna atjaunināšana plānota 2022. – 2023. gadā.

kvalitātes un ķīmiskās kvalitātes aktuālākais vērtējums ir veikts Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna (turpmāk – UBAAP) izstrādes ietvaros. ŪO vidēju vai sliktu ekoloģiskās kvalitātes vērtējumu, galvenokārt, nosaka paaugstinātas kopējā fosfora (P_{kop}) un kopējā slāpekļa (N_{kop}) koncentrācijas ūdenī, hidromorfoloģisko pārveidojumu, kā arī, iespējams, virszemes ūdeņu kvalitātes vērtēšanas metožu pilnveidošana un līdz ar to mainība, salīdzinot ar iepriekšējo apsaimniekošanas sešu gadu periodu. Salīdzinot monitoringa datus ar iepriekšējo plānošanas periodu, secināts:

- 2.2.11.1. Ramatas (G307) ekoloģiskā kvalitāte ir uzlabojusies un ir sasniegts UBAAP 2016. – 2021. gadam noteiktais vides kvalitātes mērķis “*laba ekoloģiskā kvalitāte*”;
- 2.2.11.2. Gaujas (G225), Vijas (G228), Sedas (G316) un Briedes (G321) ir saglabājusies UBAAP 2016. – 2021. gadam noteiktais vides kvalitātes mērķis “*laba ekoloģiskā kvalitāte*” un tiek nodrošināta vides stāvokļa nepasliktināšana;
- 2.2.11.3. Gaujas (G215), Salacas (G306), Rūjas (G310, G312) ekoloģiskā kvalitāte ir saglabājusies “*vidēja*”¹⁸;
- 2.2.11.4. Abulam (G222) ekoloģiskā kvalitāte ir uzlabojusies no “*ļoti sliktas*” ekoloģiskās kvalitātes klases uz “*vidēju*”, taču vides kvalitātes mērķis “*laba ekoloģiskā kvalitāte*” nav sasniegts;
- 2.2.11.5. Burtnieka (E225) ekoloģiskā kvalitāte nav uzlabojusies un ir “*slikta*”;
- 2.2.11.6. Gaujas (augšpus un leļpus Valmierai) un Burtnieku ezera kopējā ķīmiskā kvalitāte pēc visām prioritārajām vielām ir “*slikta*”;
- 2.2.11.7. UBAAP kā notekūdeņu būtiski ietekmēti ŪO ir novērtēti Jumara (G281), Strenčupīte (G232), kā piesārņoto vietu būtiski ietekmēts ŪO Gauja (G215) Valmieras apkārtnē, būtiska izkliedētā piesārņojuma slodze no augkopības identificēta Rūjā (G310, G313), Ķirē (G315SP) un Burtniekā (E225), būtiska hidromorfoloģiskā slodze (ūdensteces pārveidojumi, izbūvētie HES) – Sedā (G316), Briedē (G321), Pedelē (G317), Rikardā (G318), (G318), Ramatā (G307), Jumarā (G281), Ķirē (G315SP), Acupītē (G320) un Rūjā (G313)¹⁹. UBAAP Abulam, Strenčupītei un Burtniekam noteikti apsaimniekošanas mērķi samazināt P_{kop} un N_{kop} slodzes, bet Gaujai, Dauguļu Mazezeram un Burtniekam noteikts mērķis prioritārajām un bīstamajām vielām “*koncentrāciju/slodžu nepalielināšanās*”.²⁰
- 2.2.12. Atbilstoši 2020. gada datiem novadā ir 60 notekūdeņu novadīšanas vietas, apkārtējā vidē ir novadīti 3029,68 tūkst. m³ notekūdeņu, no tiem 96,9 % ir normatīvi tīri (ar attīrīšanu un bez attīrīšanas), 1,08 % ir normatīvi netīri (ar attīrīšanu), 2,02 % – lietussūdeņi. Laika periodā no 2016. – 2020. gadam ir pakāpeniski samazinājies apkārtējā vidē novadīto normatīvi neattīrīto notekūdeņu (ar attīrīšanu) īpatsvars (no 2016. gada – 4,91 % līdz 2020. gadam – 1,08%). Saskaņā ar LVĢMC informāciju notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte ir uzlabojusies Kocēnu, Naukšēnu un Rūjienas apvienību apdzīvoto vietu notekūdeņu attīstīšanas iekārtās (turpmāk – NAI).²¹
- 2.2.13. Centralizētas kanalizācijas sistēmas (CKS) ir pieejamas Valmierā, Rūjienā,

¹⁸ Ūdens objekti D403, D404 kā jauni ŪO izdalīti UBAAP 2022. – 2027. gadam, savukārt no ŪO D401 atsevišķi izdalīts ŪO Juglas kanāls (D543MV).

¹⁹ Index of /files/Udens/Udens_apsaimniekosana_plani_2021_2027/Gaujas_UBA/Gaujas UBAP 2022-2027 pielikumi/.

²⁰ Pieejams: <file:///C:/Temp/7.A.1.a%20piel.%20Virszemes%20UO%20kvalitates%20merki.pdf>.

²¹ LVĢMC), Pieejams: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/>.

Mazsalacā, Sedā, Strenčos un pārējās novada 36 apdzīvotajās vietās. CKS savāko notekūdeņu attīrīšana tiek veikta 36 notekūdeņu attīrīšanas iekārtās. Valmieras aglomerācijas teritorijā (CE 10 000 – 100 000), kura ietver Valmieras pilsētu, Valmiermuižu, Pilātus, Kaugurmuižu un Vekterus, ūdenssaimniecības pakalpojumus sniedz SIA “Valmieras ūdens” un ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamība ir 99 %. Rūjienā (CE 2 000 – 10 000) ūdenssaimniecības pakalpojumus sniedz pašvaldības SIA “Rūjienas siltums”. Rūjienā esošās CKS izmanto 54,8 % iedzīvotāju, bet CKS pieejamība – 63,3 %. Apdzīvotās vietas, kurās CE ir mazāks par 2000, iekļaujas novada pilsētas Mazsalaca, Strenči un Seda, novada ciemi un pārējās apdzīvotās vietas. Apdzīvotajās vietās, kurās iepriekšējos ES finansēšanas periodos ir bijusi iespēja veiksmīgi piesaistīt finanšu līdzekļus, CKS izmanto no 80 % līdz 96 % (Kocēni, Vaidava, Bērzaine, Zilaiskalns, Burtnieki, Matīši, Rūpnieki, Vecate, Naukšēni, Skaņķalne) iedzīvotāji un pat 100% (Jeri) iedzīvotāji. Pārējās apdzīvotajās vietās pieslēgumus CKS (%) izmanto mazāk iedzīvotāju, piemēram, Strenčos CKS izmanto tikai aptuveni 46 % iedzīvotāju.

2.2.14. Atbilstoši Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāna un plūdu riska pārvaldības plāna 2022.–2027. gadam²² informācijai nacionālas nozīmes plūdu riska teritorija ir Valmieras pilsēta, teritorija abos Gaujas upes krastos. Tā ir pakļauta pavasara plūdu riskam, ko izraisa intensīva sniega un ledus kušana kombinācijā ar ilgstošiem lieti. Pilsētā plūdu gadījumā applūst ielas, ēkas, t.sk. dzīvojamās, radot draudus cilvēku drošībai un veselībai, attīstās Gaujas krastu erozija, t.sk. ietekmējot dabas pieminekli “Gaujas stāvie krasti”. UBAAP iekļauti vairāki pretplūdu pasākumi plūdu riska novēršanai Valmierā: 1) Gaujas labā krasta stiprināšanas un Valmieras pilsētas infrastruktūras plūdu aizsardzības pasākumi (t.sk. zaļā infrastruktūra: apstādījumi, rekreācijas pieejamības veicināšanas pasākumi), 2) aizsargvaļņa izveide Gaujas kreisajā krastā Valmieras pilsētā, 3) pretplūdu pasākumu veikšana Linarda Laicēna ielas rajonā, 4) pasākumi centralizētās lietus ūdens kanalizācijas sistēmas noslodzes mazināšanai Valmieras pilsētā un 5) lietus un pavasara plūdu draudu Valmieras pilsētā apzināšana un efektīvāku pasākumu izstrāde, ņemot vērā klimata pārmaiņas tuvākajā nākotnē. Gaujas piekraste Strenčos arī ir plūdu riska teritorija, bet nav izdalīta kā nacionālas nozīmes teritorija. Plūdu risks veidojas pavasara palos, kad iespējama teritorijas, ceļu un bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgu objektu applūšana. UBBAP plānota kompleksu risinājumu (mitrāja vai poldera izveide Gaujas augštecē bijušajā Strenču novadā) ieviešana plūdu riska mazināšanai Strenču novada teritorijā, augštecē virs Strenču pilsētas. Novada upju un ezeru applūstošās teritorijās ar 10% applūšanas varbūtību ir iekļautas teritorijas plānojumu materiālos²³. Kā plašas applūstošās teritorijas novadā ir atzīmējamas teritorijas Burtnieka ezera apkārtnē, kā arī Briedes, Rūjas un Sedas upju grīvu teritorijās.

2.2.15. Saskaņā ar LVGMC “Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu” reģistra datiem²⁴ Valmieras novadā atrodas 5 piesārņotas vietas un 211 potenciāli piesārņotas vietas. Piesārņoto vietu un potenciāli piesārņoto vietu detalizēta piesārņojuma daudzuma un izplatības izpēte pārsvarā nav veikta. Izpēte un militārā piesārņojuma likvidēšana, uzsākot teritorijas attīstību, ir veikta industriālajā parkā Valmiera (reģistrācijas Nr. 96015/5502).

2.2.16. Valmieras novada teritorija pēc spēkā esošā iedalījuma iekļaujas Ziemeļvidzemes

²² LVGMC, Pieejams: <https://videscentrs.lvgmc.lv/>

²³ Skatīt <https://geolatvija.lv/geo/tapis>.

²⁴ LVGMC, Pieejams: http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=home_view.

atkritumu apsaimniekošanas reģionā²⁵. Līdz ar Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021.–2028. gadam pieņemšanu²⁶ Valmieras novads iekļausies Vidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Sadzīves atkritumu apsaimniekošanu novadā jauno plānošanas dokumentu izstrādes laikā nodrošina SIA “ZAAO”, kas ir Valmieras pilsētas pašvaldības kapitālsabiedrība. Savāktie atkritumi tiek nodoti Ziemeļvidzemes reģiona sadzīves atkritumu apstrādes un noglabāšanas vietā – poligonā “Daibe”, kuru apsaimnieko SIA “ZAAO”. Pēc SIA “ZAAO” pasūtījuma ir uzsākts projekts “*Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes rūpnīcas “Daibe” izveide*”. Projekta realizēšana paredzēta līdz 2023. gada 1. novembrim.

2.3. Saistībā ar esošās situācijas un esošā vides stāvokļa aprakstu un novērtējumu Birojs konstatē:

2.3.1. Autotransporta ietekmes zonā atrodas arī dzīvojamā apbūve, kur atbilstoši Trokšņa stratēģiskajai kartei²⁷ ir identificēti dienas, vakara un arī nakts vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi,²⁸ tādējādi ietekmējot autoceļa tuvumā dzīvojošo iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Atbilstoši plānam “*Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai valsts autoceļu posmiem 2019.–2023.gadam*”²⁹ ir plānoti pasākumi trokšņa diskomforta mazināšanai, tostarp Valmieras novadā plānā izdalīta akustiskā diskomforta zona Kocēni, kur paredzēta trokšņa barjeru izbūve. Vienlaikus plānā norādīts uz nepieciešamību arī pašvaldību teritorijas un apbūves plānošanā paredzēt vides trokšņa diskomforta ierobežošanu, tostarp plānojot novadā jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju attīstību ilgtermiņā, to izvietojumam jāizvēlas vietas ārpus trokšņa diskomforta zonas. Līdz ar to Birojs vērs pašvaldības uzmanību, ka teritorijās, kur jau pašlaik konstatēti vides trokšņa robežlieluma pārsniegumi un kur to pieaugums ir prognozējams, nepieciešams izsvērt ar plānošanas dokumentiem ierobežojumus, vai arī pārskatīt teritoriju turpmākās attīstības iespējas atbilstoši normatīvo aktu regulējumam. Tāpat novada teritorijas plānojuma izstrādē būtiski ievērot Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 “*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” 147. punkta prasību “*plānojot jaunas dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas, tās paredz vietās, kur autoceļu, dzelzceļu un lidlauku, kā arī piesārņojošo objektu ietekme nepārsniedz normatīvajos aktos piesārņojuma jomā noteiktos piesārņojuma robežlielumus*”. Vienlaikus jāņem vērā, ka teritorijās, kur ir būtiski vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi, tā samazināšana līdz pieļaujamam līmenim ar atsevišķiem prettrokšņa pasākumiem, piemēram, lokālu prettrokšņa sienu būvniecību vienā īpašumā, – var nebūt iespējama, tādēļ trokšņu jutīgu objektu paredzēšana Biroja ieskatā šādās teritorijās nav pieļaujama. Savukārt Vides pārskatā gan apdzīvojama struktūras izmaiņu, gan pakalpojumu sniegšanas centru kontekstā rekomendējams papildus apsvērt attīstības teritoriju atbilstību, ko novada turpmākajā plānošanā jāņem vērā, lai izpildītu normatīvajos aktos noteiktās prasības vides kvalitātes nodrošināšanā novada iedzīvotājiem.

2.3.2. Vides pārskatā atzīmēts, ka informācija par dzelzceļa transporta intensitātēm nav

²⁵ Ministru kabineta 2013. gada 25. jūnija noteikumi Nr. 337 “*Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem*” (ar grozījumiem).

²⁶ Apstiprināts ar Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojumu Nr. 45 “*Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.–2028. gadam*”.

²⁷ Saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” 63.1. punkta nosacījumiem trokšņa stratēģiskās kartes izstrādā autoceļiem, uz kuriem satiksmes intensitāte ir vairāk nekā trīs miljoni transportlīdzekļu gadā.

²⁸ Vides trokšņa robežlielumi saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumiem Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” savrupmāju, mazstāvu vai viensētu dzīvojamo māju teritorijās ir 55 dB(A) dienas periodā, 50 dB(A) vakara periodā un 45 dB(A) nakts periodā.

²⁹ Trokšņa stratēģisko karšu un rīcības plāna atjaunināšana plānota 2022. – 2023. gadā.

pieejama, vienlaikus norādot: *“dzelzceļa kravu putekļi un smakas ir aktuāla gaisa piesārņojuma problēma, it īpaši dzelzceļa tiešā tuvumā dzīvojošiem iedzīvotājiem. Visbiežāk iedzīvotāju sūdzības tiek izteiktas gadījumos, kad rodas vilcienu sastāvu uzkrājumi ar birstošām kravām vai kravām ar naftas produktiem uz sliežu ceļiem.”* Pašlaik Valmieras novadā esošās dzelzceļa līnijas nav elektrificētas, tāpēc, izmantojot dīzeļvilcienus, atmosfēras gaisā izmešos bez daļiņām (PM₁₀, PM_{2,5}) nelielos apjomos veidojas arī citi izmeši – oglekļa oksīds, oglekļa dioksīds un ogļūdeņraži. Gaisa kvalitātes izmaiņas izpaužas tiešā dzelzceļu tuvumā, it īpaši nelabvēlīgos meteoroloģiskajos apstākļos. Birojs konstatē, ka atbilstoši izstrādātajai Stratēģijai novadā plānota dzelzceļa infrastruktūras attīstība, t.sk. dzelzceļa izmantošana paredzēta arī kravu pārvadājumiem, attīstot sliežu atzarus līdz industriālajiem parkiem. Tādējādi Birojs secina, ka tiek paredzēts izveidot jaunus dzelzceļa tīklus, kuri tiks izmantoti kravu pārvadājumiem. Tāpēc Biroja ieskatā pašvaldībai novada teritorijas turpmākajā attīstības plānošanā jāņem vērā arī potenciālā dzelzceļa satiksmes, tostarp kravu pārvadājumu ietekme, lai nerastos konfliktsituācijas atšķirīgām interešu grupām, nepieļaujot iedzīvotāju dzīves kvalitātes pasliktināšanos.

- 2.3.3. Vides pārskatā norādīts, ka novadā nav Noteikumos Nr. 692 iekļautu peldvietu, vienlaikus Veselības inspekcija 2022. gadā veica monitoringu 14 novada neoficiālajās peldvietās. Šādā kontekstā Birojs atzīmē, ka pašvaldībai ir saistoši Noteikumi Nr. 692, tostarp 8. punktā noteiktais nosacījums: *“peldvietu izveido saskaņā ar attiecīgās pašvaldības teritorijas plānojumā noteikto (atļauto) izmantošanu. Peldvietas robežas nosaka pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā attiecīgā peldvieta atrodas”*. Vienlaicīgi Noteikumu Nr. 692 4. punktā ir paredzēts: *“pašvaldības katru gadu izvērtē informāciju par to teritorijā esošajām peldvietām un līdz 31. decembrim iesniedz Veselības inspekcijā priekšlikumu, ja nepieciešama peldvietas iekļaušana šo noteikumu 2. pielikumā minētajā sarakstā vai svīturošana no tā”*, tādējādi pašvaldība var noteikt nepieciešamību sniegt priekšlikumus Veselības inspekcijai par peldvietu iekļaušanu Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes peldvietu sarakstā, tā nodrošinot sabiedrības informētību saistībā ar novadā esošo rekreācijas vietu peldūdeņu kvalitāti. Biroja ieskatā pašvaldībai ieteicams izvērtēt nepieciešamību novadā izveidot peldvietas (ietverot novada neoficiālās peldvietas, kuras iedzīvotāji jau aktīvi izmanto) atbilstoši Noteikumiem Nr. 692, ņemot vērā plānoto tūrisma attīstību ar rekreācijas iespējām ūdensobjektu tuvumā. Jāņem vērā, ka tādā gadījumā oficiālās peldvietas ir nepieciešams iestrādāt arī jaunajā apvienotajā novada teritorijas plānojumā. Par šādu peldvietas izveides lietderīgumu norādījusi arī Veselības inspekcija, sniedzot atzinumu par Vides pārskatu: *“Inspekcijas ieskatā jaunu oficiālo peldvietu izveide Valmieras novadā būtu svarīgs jautājums iedzīvotāju veselības interesēs.”*
- 2.3.4. Centralizētas kanalizācijas sistēmas (CKS) ir pieejamas Valmierā, Rūjienā, Mazsalacā, Sedā, Strenčos un pārējās novada 36 apdzīvotajās vietās, tomēr CKS pakalpojumu pieejamība un to izmantošana novada apdzīvotajās vietās ir ļoti atšķirīga (skatīt šā atzinuma 2.2.13. punktu), kas tiek saistīts ar iepriekšējos ES finansēšanas periodos iespēju piesaistīt finanšu līdzekļus. Pie tam Birojs konstatē, ka, piemēram, Rūjienā esošās CKS izmanto 54,8 % iedzīvotāju, bet CKS pieejamība ir nodrošināta 63,3 % iedzīvotājiem. Tādējādi Birojs secina, ka, lai arī pašvaldība ir nodrošinājusi CKS pakalpojumu pieejamību, izveidojot CKS tīklus, tomēr daļa iedzīvotāju (~8 %) nav veikuši māsaimniecību pieslēgumus CKS, kas visticamāk saistāms ar iedzīvotāju nepietiekamo finansējumu. Biroja ieskatā, lai sekmētu CKS pakalpojumu izmantošanu, pašvaldībai ieteicams rast risinājumus daļēji līdzfinansēt māsaimniecībām izmaksas pieslēgumu izveidei, pieņemot saistošos noteikumus par

pieslēgumu izveidi vietās, kur pašvaldība jau izveidojusi CKS, vai arī iestrādāt atbilstošus nosacījumus teritorijas plānojumā, kas ilgtermiņā sniegtu vides kvalitātes uzlabošanu, it īpaši virszemes ūdensobjektu tuvumā esošajās teritorijās.

2.3.5. Vides pārskatā esošā vides stāvokļa aprakstā norādīts uz Gaujas baseina ūdens objektu ekoloģisko kvalitāti (skatīt šā atzinuma 2.2.11. sadaļu), kuros pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā. Piemēram, Burtnieku ezera kopējā ķīmiskā kvalitāte pēc visām prioritārajām vielām ir “*slikta*”, vienlaikus ezerā lielā daļā (aptuveni pusē no ezera kopējās platības) konstatēta Eiropas Savienības nozīmes biotops 3140 *Ezeri ar mieturaļģu augāju*. Birojs konstatē, ka Burtnieka ezers Stratēģijā ir noteikts kā viena no prioritāri attīstāmām teritorijām, kas saistīta ar tūrisma attīstību. Līdz ar to Birojs piekrīt Sagatavotājas viedoklim, ka plānojot un attīstot tūrismu, ir jānodrošina ezera dabas vērtību aizsardzība, sadarbojoties ar sertificētiem sugu un biotopu ekspertiem un Dabas aizsardzības pārvaldi. Tāpat ĪADT mērķtiecīgas dabas aizsardzībai un dabas tūrisma un dabas produktu attīstības pasākumu realizēšanai ir aktuāla ĪADT aizsardzības un apsaimniekošanas mērķu noteikšana un pamatotu pasākumu izstrāde.

2.3.6. Vides pārskatā cita starpā identificētas plūdu riska teritorijas (skatīt šā atzinuma 2.2.14. sadaļu). Atbilstoši Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāna un plūdu riska pārvaldības plāna 2022.–2027. gadam³⁰ informācijai nacionālas nozīmes plūdu riska teritorija ir Valmieras pilsēta, teritorija abos Gaujas upes krastos, kā arī plūdu riska teritorija ir Gaujas piekraste Strenčos. Saistībā ar šo aspektu Birojs vēlas vērst pašvaldības uzmanību teritoriju turpmākajā plānošanā, kas jāņem vērā atbilstoši Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajam, ka virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu applūstošajās teritorijās aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus (ar šauriem izņēmumiem), tādējādi nepieļaujot šīs teritorijas izveidot par jaunām apbūvējamām teritorijām. Līdz ar to novada teritorijas turpmākajai plānošanā, izstrādājot apvienoto Valmieras novada teritorijas plānojumu, lokālplānojumus un detālplānojumus, nepieciešams izstrādāt priekšnoteikumus, lai virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu applūstošajās teritorijās aizliegtu veikt pastāvīgu apbūvi.

3. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, tā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums un izvēlētā risinājuma pamatojums

3.1. Vides pārskata apakšnodaļā, kurā definētas ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, ietver uzskaitījumu jomām, kurām plānošanas procesā ir jāpievērš īpaša uzmanība, kā galvenās atzīmējot jomas, kas saistītas ar transporta, uzņēmējdarbības attīstību, komunālās saimniecības infrastruktūras un tūrisma attīstību. Izstrādātājas ieskatā jāņem vērā Valmieras novada ekonomisko specializāciju un funkcionālās ietekmes zonas (reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā), ko nosaka tā atrašanās Vidzemē pie Igaunijas robežas ziemeļos, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, novadu šķērsojošie nacionālie transporta koridori, laba inženiertehniskā un publiskā infrastruktūra, Valmieras, novada pilsētu un lauku teritoriju ekonomika un dominējošās nozares.

3.2. Stratēģijā Telpiskās attīstības perspektīvā ietvertas jomas, kurām nepieciešams pievērst papildu uzmanību, tostarp:

3.2.1. Plānotā iekļaušanās Eiropas transporta tīklā (TEN-T) un vienotā Ziemeļeiropas un Baltijas transporta, informatīvajā un tirdzniecības telpā, būs saistīta ar daudzveidīgu

³⁰ LVGMC, Pieejams: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/>.

ekonomisko aktivitāšu un transporta infrastruktūras attīstību. Jauno ekonomisko aktivitāšu ietekme var būt dažāda, atkarībā no darbības veida gan pozitīva, gan atsevišķos gadījumos – negatīva. Ietekme izpaudīsies lokāli Valmierā un tās apkārtnē, novada nozīmes centros un var būt saistīta ar jebkuru no šī Stratēģiskā novērtējumā identificētajiem vides aspektiem.

- 3.2.2. Sagatavotājas vērtējumā telpiskās perspektīvas ieviešanas laikā ietekme uz vidi turpmāk izteiktāka izpaudīsies gadījumos, kad tiks ieviesti līdz šim atšķirīgi teritorijas izmantošanas risinājumi. Piemēram, attīstoties intensīvai lauksaimniecībai, var pieaugt tās radītās slodzes uz vidi, tāpēc īpaša uzmanība jāpievērš mēslošanas līdzekļu un pesticīdu lietošanas mazināšanai upju un ezeru, kā arī ĪADT tuvumā. Savukārt meža zemju transformēšana citos izmantošanas veidos radīs negatīvu ietekmi uz meža zemju platībām novadā – tās tiks samazinātas. Lai arī atsevišķu infrastruktūras būvju būvniecībai (tostarp tūrisma) ir pieļaujama meža zemju atmežošana, tomēr Sagatavotājas vērtējumā tā būtu izskatāma gadījumos, ja ir veikti citi iespējamie pasākumi.
- 3.2.3. Apdzīvojuma un attīstības centru struktūras vadlīnijās izvirzītās prasības turpmākai attīstībai ietekmēs vides stāvokli novadā, nodrošinot notekūdeņu attīrīšanu, izmantojot siltumapgādes risinājumiem centralizētās sistēmas, kā arī uz kravas transporta radītā gaisa piesārņojuma un vides trokšņa mazināšanu, rūpnieciskā piesārņojuma mazināšanu, neplānojot rūpnieciskā riska objektu attīstību, bet paredzot labiekārtotu dabas teritoriju attīstību publiskajā ārtelpā un rekreācijas teritoriju pieejamību. Industriālo teritoriju attīstība, atkarībā no izvēlēta darbības veida, var radīt piesārņojumu, taču tā kā netiek plānota rūpnieciskā riska objektu attīstība, tad Sagatavotājas vērtējumā vides kvalitātes standarti netiks pārsniegti arī gadījumos, kad jaunas industriālās teritorijas attīstīsies pie transporta maģistrālajiem transporta koridoriem (notiks ietekmju summēšanās ar transporta radītajām ietekmēm).
- 3.2.4. Veidojot uzņēmējdarbībai piemērotas teritorijas, tostarp industriālos parkus teritorijās pie transporta un inženiertehniskās infrastruktūras (primāri attīstības centros vai to apkārtnē) un nodrošinot ekonomiskajām aktivitātēm atvērtu pašvaldības administratīvo vidi, tiks sekmēta uzņēmējdarbības attīstība, kuras ietekme būs atkarīga no uzņēmējdarbības veida. Sagatavotājas vērtējumā novadā nav sagaidāma smagās rūpniecības, kura ir saistīta ar būtisku ietekmi uz vidi, attīstība.
- 3.2.5. Stratēģijā plānots vienots Valmieras novada dabas tūrisma taku tīkls, ietverot zaļā dzelzceļu maršrutus, *Natura 2000* teritoriju taku tīklu un Eiro Velo maršrutus. Sagatavotājas vērtējumā vienotā tīkla veidošana, lai gūtu pozitīvus rezultātus, ir veicama ievērojot ĪADT funkcionālo zonējumu, individuālos (vai vispārējos) aizsardzības un izmantošanas noteikumus, ĪADT dabas aizsardzības plānos iekļautos tūrisma infrastruktūras attīstības pasākumus, teritoriju dabas vērtības sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi, plānojot taku tīklu un velo maršrutus *Natura 2000* teritorijās tikai, ja tas ir pieļaujams. Pretējā gadījumā iespējama negatīva ietekme.
- 3.2.6. Plānotā kompleksā Sedas un Zilākalna teritorijas izmantošana (kūdras izstrāde, tūrisma attīstība, dabas aizsardzība) ir saistīta ar vairākiem ietekmes uz vidi aspektiem. Kūdras purvu izstrāde saglabās līdzšinējās kūdras izstrādes radītās emisijas, galvenokārt, daļiņas un SEG emisijas. Tūrisma attīstība var radīt apmeklētāju plūsmu pieaugumu, tādēļ, attīstot tūrisma, Sagatavotājas vērtējumā ir jānodrošina dabas vērtību saglabāšanas un atjaunošanas pasākumu ieviešana, tūrisma attīstība plānojama, ņemot vērā dabas lieguma "*Sedas purvs*" izveidošanas

un aizsardzības mērķus, sadarbojoties ar sertificētiem sugu un biotopu ekspertiem un Dabas aizsardzības pārvaldi.

- 3.2.7. Stratēģijā plānota Ziemeļvidzemes raksturīgo ainavu saglabāšana. Līdz ar to novada attīstības plānošanā, tostarp izstrādājot Valmieras novada teritorijas plānojumu, nepieciešams papildus noteikt prasības apbūvei un teritoriju izmantošanā mazpilsētu un ciemu vēsturiskās apbūves aizsardzības veicināšanai, novada kultūrvēsturisko objektu (muižas, pilis, sakrālo būvju u.c.) sakārtošanai un atgriešanai sabiedrības izmantošanai.
- 3.2.8. Ar Stratēģijas īstenošanu plānots attīstīt reģionālo transporta koridoru “*Ziemeļu stīga*” un reģionāli nozīmīgos autoceļus uz Cēsīm un Smilteni, kā arī galveno tehnisko infrastruktūru. Kā atzīmēts Vides pārskatā: “*Veicot ceļu pārbūvi, projektēšanas un pārbūves procesā jāpievērš uzmanība esošajam hidroloģiskajam režīmam un dabas vērtībām pārbūvējamā ceļa apkārtnē, nodrošinot esošo hidroloģiskā režīma, ja tas nav traucēts, saglabāšanu. Optimāla hidroloģiskā režīma saglabāšana ir priekšnoteikums mitro augšanas apstākļos pastāvošu aizsargājamo biotopu un sugu saglabāšanai, labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanai. Ja pārbūvējamā ceļa vai tā posma tuvumā atrodas Eiropas Savienības nozīmes biotopi vai īpaši aizsargājamu sugu atradnes, ir jānodrošina to saglabāšana un aizsardzība, it īpaši būvdarbu laikā.*”
- 3.3. Vides pārskatā vērtētas Attīstības programmā plānoto prioritāšu izvirzīto uzdevumu / pasākumu iespējamā ietekme uz vidi, secinot, ka lielākajā daļā tie radīs neitrālu vai pozitīvu ietekmi. Kā būtiskākās rīcības vides stāvokļa uzlabošanai ir minētas satiksmes infrastruktūras attīstība, tostarp dzelzceļa līnijas infrastruktūras attīstīšana posmā Sigulda – Valmiera, dzelzceļa līnijas atjaunošana līdz Tartu, novada pašvaldības ceļu un ielu uzturēšana, tostarp grantēto ceļu apstrāde, centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas infrastruktūras sistēmu attīstība, ilgtspējīgas lauksaimniecības nozares attīstība, bioloģiskās lauksaimniecības attīstība novada teritorijā, virszemes ūdensobjektu aizsardzība, pašvaldības ūdenstilpju labiekārtošana, ūdens kvalitātes uzlabošana novada ūdenstilpēs, ūdens un notekūdeņu patēriņa kontroles nodrošināšana efektīvākai resursu izlietošanai, lietus ūdens kanalizācijas tīklu attīstība novada lielākajās apdzīvotajās vietās, gruntsūdeņu aizsardzība no piesārņojuma, tostarp pasākumi notekūdeņu apsaimniekošanas pilnveidošanai un atkritumu apsaimniekošanai, kas ir ietverti investīciju projektos.
- 3.4. Kopumā Birojs secina, ka plānošanas dokumentu izstrādes Stratēģiskā novērtējuma laikā ir noteiktas ar plānošanas dokumentiem paredzamās galvenās iespējamās ietekmes, vienlaikus Birojs sniedz piebildes, kas jāņem vērā teritoriju attīstības turpmākajā plānošanā:
 - 3.4.1. Stratēģijas Telpiskās attīstības perspektīvā tiek paredzēta Valmieras valstspilsētas robežas paplašināšanās, iekļaujot pilsētas teritorijā Kaugurmuižu, Brandeļus, Valmiermuižu un citus ciemus un piepilsētas teritorijas. Šādā kontekstā ir svarīgi pašvaldībai izvērtēt, vai valstspilsētas robežu maiņu rezultātā pievienotajām teritorijām tiks nodrošināti līdzvērtīgi pakalpojumi, tostarp saistībā ar centralizēto ūdensapgādes un centralizētās notekūdeņu kanalizācijas sistēmas nodrošinājumu, kā arī ar centralizēto siltumapgādi u.c. Valmieras valstspilsētā pieejamiem pakalpojumiem. Biroja ieskatā ir būtiski turpmākajā teritoriju attīstības plānošanā pārskatīt, vai, pievienojot piepilsētu teritorijas, nav nepieciešama šo teritoriju funkcionālo zonējumu maiņa, nosakot atšķirīgus teritoriju izmantošanas un apbūves nosacījumus.
 - 3.4.2. Tāpat jāņem vērā perspektīvo transporta infrastruktūras objektu izbūve un ar minēto

transporta infrastruktūru saistītā teritoriju turpmākā attīstība. Birojs vērš uzmanību, ka jebkāda industriālo teritoriju izveide tiešā dzīvojamo apbūves teritoriju tuvumā var radīt konfliktsituācijas starp atšķirīgi ieinteresētajām pusēm. Līdz ar to Birojs rekomendē turpmākajā novada attīstības plānošanā, izstrādājot vienotu Valmieras novada teritorijas plānojumu un lokālplānojumus, pievērst īpašu uzmanību gan industriālo zonu, gan arī dzīvojamo zonu izvietojumam, ņemot vērā jau konstatētās trokšņa robežlieluma pārsnieguma vietas, lai neveidotos summārās ietekmes, kas pasliktinātu iedzīvotāju veselību un dzīves kvalitāti. Tāpat svarīgi ir noteikt ne tikai šo teritoriju atrašanās vietas, bet arī teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumos iestrādāt atbilstošas prasības iespējamās ietekmes novēršanai / mazināšanai.

- 3.4.3. Stratēģija atbalsta alternatīvo enerģijas avotu (vēja, ūdens, saules enerģijas u.c.) izmantošanu. Šajā kontekstā Birojs rekomendē pašvaldībai turpmākā teritoriju attīstības plānošanā izsvērt, kādu no attīstības virzieniem (alternatīvā enerģija, mežsaimnieciskā darbība, lauksaimnieciskā darbība) noteikt kā prioritāti, ņemot vērā, ka novadā lielās platībās notiek gan ar lauksaimniecību, gan mežsaimniecību saistīta saimnieciskā darbība. Tāpat būtiski ir pārdomāti izvēlēties vēja elektrostaciju izbūvei paredzētās teritorijas, tostarp izvērtēt to turpmākās attīstības iespējas, ņemot vērā pašvaldības konceptuālo ilgtermiņa redzējumu novada teritorijas attīstībai un vēja elektrostaciju iedarību tajā, iedzīvotāju (zemes īpašnieku) intereses, kā arī saistošo normatīvo aktu prasības.

4. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

- 4.1. Kā risinājumi, lai izvairītos no iespējamām negatīvām ietekmēm, Vides pārskatā norādīti pasākumi, kuriem nepieciešams pievērst uzmanību:

4.1.1. Pasākumi, kuri veicami plānošanas stadijā, piemēram, izstrādājot tematiskos plānus (dabas tūrisma, ūdens tūrisma u.c.), būvniecības ieceres dokumentācijas u.tml. Plānošanas stadijā ir nepieciešams precizēt īstenojamus uzdevumus un to iespējamās ietekmes uz vidi, projektā plānojot negatīvās ietekmes mazināšanas pasākumus un to sagaidāmos rezultātus.

4.1.2. Plānošanas dokumenta ieviešanas stadijā, veicot normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā noteiktos projektu ietekmes uz vidi novērtējuma pasākumus, ja tie ir nepieciešami. Šos pasākumus var iedalīt:

4.1.2.1. *Darbības, kurām saskaņā ar normatīvo aktu prasībām ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – IVN) vai ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējums.* IVN ir jāveic Novērtējuma likuma 1. pielikumā noteiktajām darbībām. IVN procedūra (atkarībā no darbības ietekmes uz apjoma) var tikt piemērota sākotnējā izvērtējuma rezultātā. Sākotnējo izvērtējumu veic un lēmumu par IVN nepieciešamību attiecībā uz plānoto darbību pieņem Valsts vides dienests (turpmāk – VVD). Ja plānotā darbība var būtiski ietekmēt *Natura 2000* teritoriju, tai veicams ietekmes uz *Natura 2000* teritoriju novērtējums. Šajā plānošanas stadijā nav identificēti pasākumi, kuriem Stratēģijas un Attīstības programmas ieviešanas laikā būtu jāpiemēro IVN procedūra un ietekmes uz *Natura 2000* teritoriju novērtējums.

4.1.2.2. *Darbības, kurām saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu ir jāveic ietekmes uz vides sākotnējais izvērtējums (jeb sākotnējais izvērtējums).* Darbības, kurām ir jāveic sākotnējais novērtējums, tiek noteiktas atbilstoši Novērtējuma likuma 2. pielikuma nosacījumiem.

4.1.2.3. *Darbības, kurām saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu ir nepieciešams saņemt nosacījumus no vides institūcijām.* Darbības, kuru veikšanai nepieciešami

tehniskie noteikumi nosaka Ministru kabineta 2015. gada 27. janvāra noteikumi Nr. 30 *“Kārtība, kādā Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai”*. Tehnisko noteikumu izstrādes procesā darbībām ĪADT individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteiktajos gadījumos, kā arī, ja ir sagaidāma ietekme uz ES nozīmes biotopiem vai īpaši aizsargājamām sugām, tehnisko noteikumu sagatavošanai Dabas aizsardzības pārvalde VVD sniedz atzinumu par tehniskajos noteikumos ietveramajiem nosacījumiem. Sabiedrība tiek informēta par plānotajiem būvobjektiem, kuriem ir izsniegti tehniskie noteikumi projektēšanai, informāciju ievietojot VVD mājas lapā.

- 4.1.3. Plānošanas dokumentu izstrādes stadijā Stratēģiskā novērtējuma procesā, kurš veikts vienlaikus ar novada attīstības plānošanu, iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai izskatīti un plānoti vairāki risinājumi:
- 4.1.3.1. Detalizēta centralizēto kanalizācijas sistēmu attīstības plānošana atbilstoši apdzīvoto vietu cilvēkekvivalentiem. Aglomerācijām ar CE mazāku par 2 000 investīciju projektus paredzēts plānot, ņemot vērā centralizēto kanalizācijas sistēmu, tostarp notekūdeņu attīrīšanas kārtu darbības monitoringa auditu rezultātus.
 - 4.1.3.2. Centralizēto siltumapgādes sistēmu attīstības plānošana un investīciju projektu sagatavošana apdzīvotajās vietās, ņemot vērā to auditu rezultātus.
 - 4.1.3.3. Lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēmu attīstības plānošana un investīciju projektu sagatavošana apdzīvotajās vietās, ņemot vērā to auditu rezultātus.
 - 4.1.3.4. Atjaunojamo enerģijas resursu izmantošanas plānošana attīstības dokumentos, t.sk., esošās situācijas raksturojumā, iekļaujot papildu informāciju un risinājumus attiecībā uz Valmieras novadā pieejamiem atjaunojamās enerģijas resursiem.
 - 4.1.3.5. Vēja enerģijas parku plānošanas vietu izvēle, ņemot vērā vēja enerģijas resursus un dabas aizsardzības jomas prasības novada ĪADT.
- 4.2. Kopumā secināms, ka Vides pārskatā ir noteiktas un vērtētas iespējamās ietekmes uz vidi, kas saistītas ar plānošanas dokumentu īstenošanu. Vienlaikus Birojs secina, ka vairāki no plānošanas dokumentu stratēģiskajā daļā paredzētajiem mērķiem un uzdevumiem tieši sasaucas ar pasākumiem, kas veicami negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai, piemēram, transporta infrastruktūras uzlabošana, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pilnveidošana, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana un plānotā ēku renovācija, kā arī citi pasākumi, kas vērsti uz novada vides kvalitātes uzlabošanu. Vienlaikus secināms:
- 4.2.1. Atsevišķām darbībām iespējams nepieciešams veikt IVN procedūru, piemēram, elektrostaciju būvniecībai, ja tā atbilst Novērtējuma likuma 1. pielikuma 26.¹ punkta nosacījumiem: *“vēja elektrostaciju būvniecība, ja to kopējā jauda ir 50 megavatu un vairāk, izņemot tādu vēja elektrostaciju būvniecību, kurai piemērojams sākotnējais izvērtējums saskaņā ar Enerģētiskās drošības un neatkarības veicināšanai nepieciešamās atvieglotās energoapgādes būvju būvniecības kārtības likumu”*.
 - 4.2.2. Sākotnējais izvērtējums nepieciešams, ja darbība atbilst Novērtējuma likuma 2. pielikuma: 1) 10. punkta 5. apakšpunkta nosacījumiem: *“jauna ceļa būvniecība: a) ja tā garums ir 1 kilometrs un vairāk, b) ja tas paredzēts īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vai paredzēts 100 metru attālumā no tās”* un 2) 3. punkta 8. apakšpunkta nosacījumiem: *“vēja elektrostaciju*

būvniecība, ja: a) to skaits ir 5 elektrostacijas un vairāk, b) to jauda ir 5 megavati un vairāk, c) tā paredzēta tuvāk nekā 500 metru attālumā no dzīvojamām mājām, izņemot gadījumus, kad vēja elektrostacija paredzēta dzīvojamās mājas elektroapgādei un tās jauda ir 20 kilovatu un vairāk, d) būves augstums pārsniedz 30 metrus un tā paredzēta īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai tuvāk nekā 1 kilometra attālumā no īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, izņemot dabas pieminekļu — aizsargājamu akmeņu (dižakmeņu) un aizsargājamu koku (dižkoku) — teritoriju, vai no īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai izveidota mikrolieguma”.

- 4.2.3. Vides ietekmes mazināšanai / novēršanai turpmākajā novada attīstības plānošanā, tostarp apvienotā Valmieras novada teritorijas plānojuma izstrādei, jāņem vērā arī Birojs šā atzinuma 2.3. un 3.4. punktos ar apakšpunktiem papildus norādītie aspekti.

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. panta nosacījumiem kompensēšanas pasākumi ir jānosaka, ja plānošanas dokuments ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un ir pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam, ņemot vērā Stratēģijas un Attīstības programmas saturu, kā arī to, ka plānošanas dokumenti ir izstrādāti, ievērojot starptautiskos un nacionālos vides mērķus, vides aizsardzības normatīvos aktus, šajā novērtējumā nav identificētas tādas ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām (*Natura 2000*), kuru dēļ būtu jānosaka specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi.

6. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes izvērtējums

Tā kā Valmieras novads robežojas ar Igaunijas Republiku, Vides pārskatā tiek izvērtētas tās rīcības, kas atrodas 15 km zonā no abu valstu kopējās robežas, jo Ministru kabineta 1997. gada 22. janvāra rīkojumā Nr. 38 “*Līgums starp Latvijas Republikas valdību un Igaunijas Republikas valdību par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā*” noteiktajam starp Igaunijas Republiku un Latvijas Republiku ir noslēgta vienošanās, ka tiks veikti visi nepieciešamie un lietderīgie pasākumi, lai novērstu paredzēto darbību pārrobežu ietekmi, kas izsauc būtisku nevēlamu ietekmi uz vidi.

Vides pārskatā norādīts, ka tiešā Igaunijas pierobežā pasākumi, kuriem ir sagaidāma būtiska ietekme uz vidi nav plānoti. Reģionālajā centrā Rūjienā un vietējos centros, galvenokārt, ir plānoti pasākumi, kuriem ir sagaidām pozitīva ietekme uz vidi. Vērtējot Stratēģijas 2. redakciju un Attīstības programmas 2. redakciju, tādas ietekmes, kurām būtu sagaidāma negatīva pārrobežu ietekme uz vidi 15 km pārrobežu ietekmes zonā nav identificēta.

Vides pārskatā ir secināts, ka īpaši Stratēģijas un daļēji arī Attīstības programmas detalizācijas pakāpe neļauj precīzi, kvantitatīvi novērtēt visas iespējamās būtiskās ietekmes uz vidi, jo faktiskās ietekmes vidē veidosies, realizējot konkrētus projektus, kuri tiks plānoti un projektēti daudz detalizētāk. Šis secinājums ir attiecināms arī uz pārrobežu ietekmes uz vidi vērtējumu. Tomēr, ievērojot to, ka Stratēģijas un Attīstības programmas ir plānota, lai sasniegtu starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus, iesaistītos valsts nozaru politikas dokumentu realizācijā, tad kopumā var uzskatīt, ka iespējamās ietekmes, t.sk. pārrobežu ietekmes būs ar pozitīvu tendenci.

Ja plānošanas dokumentu īstenošanas laikā attīstības projektiem tiek konstatēta būtiska pārrobežu ietekme, ietekmes uz vidi novērtējuma vai ietekmes uz *Natura 2000* teritoriju novērtējuma procesos, kā arī stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā ar Stratēģijas

īstenošanu saistītiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, atbilstoši kārtībai, kāda ir noteikta Latvijas normatīvajos aktos un nosacījumos starpvalstu līgumos par pārrobežu sadarbību, ir jāveic kaimiņvalstu informēšana.

7. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Lai novērtētu plānošanas dokumenta ietekmi uz vidi, tiek piedāvāti indikatori / rādītāji plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringam: 1) siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju izmaiņas, sagatavojama bāzes informācija par novadu (šī Vides pārskata izstrādes laikā SEG inventarizācijas tiek veikta tikai nacionālā mērogā, informācija netiek sagatavota pašvaldību griezumā); 2) ēku, kurās veikti energoefektivitātes pasākumi, skaita (vai cits raksturojošs rādītājs) izmaiņas (mazstāvu, daudzstāvu dzīvojamās ēkās, pašvaldības / publiskās apbūves ēkas); 3) dalīti savākto atkritumu daudzumu izmaiņas, sadzīves atkritumu poligonā noglabājamo nešķirotu sadzīves atkritumu daudzuma izmaiņas; 4) pieslēgumi (%) centralizētām notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmām, iedzīvotāju apmierinātība ar sniegto pakalpojumu; 5) apkārtējā vidē novadīto sadzīves kanalizācijas notekūdeņu kvalitātes izmaiņas (suspendētās vielas, bioloģiskā skābekļa patēriņš (BSP₅), ķīmiskā skābekļa patēriņš (ĶSP), N_{kop}, P_{kop} u.tml.) apdzīvotajās vietās; 6) attīrīto notekūdeņu apjomi un kvalitāte: virszemes ūdeņos novadīto attīrīto notekūdeņu apjomu dinamika (pa gadiem) un atbilstība normatīvo aktu prasībām attiecībā uz attīrīšanu (valsts statistiskā pārskata “2 Ūdens” informācija); 7) augsnes, grunts un pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas piesārņotajās un potenciāli piesārņotajās vietās, kurās tiek uzsākta attīstība; 8) attīstības uzsākšana / turpināšana degradētajās teritorijās (skaits, ha vai t.ml.); 9) vides kvalitātes rādītāju (gaisa kvalitātes rādītāji, vides trokšņa līmenis, smakas u.c.) izmaiņas transporta infrastruktūras un ražošanas objektu apkārtņē dzīvojamā un publiskajā apbūvē; 10) novada dabas tūrisma aprītē iesaistīto dabas teritoriju / objektu skaits, apmeklētāju skaita izmaiņas, no jauna ierīkoti apskates objekti (skaits, platība, garums takām u.tml.), bioloģiskās daudzveidības rādītāju izmaiņas, apmeklētāju apmierinātība ar sniegtajiem tūrisma pakalpojumiem u.tml.; 11) novada tūrisma aprītē iesaistīto kultūras mantojuma objektu skaits, apmeklētāju skaita izmaiņas, no jauna ierīkoto apskates objektu skaits, apmeklētāju apmierinātība ar sniegtajiem tūrisma pakalpojumiem u.tml.; 12) ES nozīmes biotopu platību un kvalitātes izmaiņas (% , ha, kvalitātes klase); 13) sabiedrības iesaistes un līdzdalības līmeņa izmaiņas (iedzīvotāju, nevalstisko organizāciju u.tml. skaits, %) ar vides jomu saistītos projektos novadā un 14) sabiedrības informētība par aktuāliem vides jautājumiem: energoefektivitāte, atkritumu dalīta vākšana, resursu aprītes ekonomika u.tml., anketēšanas rezultāti.

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Plānošanas dokumentu un Vides pārskata sagatavošanas ietvaros sabiedrībai (iedzīvotājiem, sabiedriskajām organizācijām un institūcijām u.c.) ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli sabiedriskās apspriešanas laikā. Stratēģijas, Attīstības programmas un Vides pārskata sabiedriskā apspriešana notika no 2022. gada 8. augusta līdz 2022. gada 8. septembrim.

Plānošanas dokumenti un to Vides pārskats bija pieejami Valmieras novada valsts un pašvaldības vienotajos klientu apkalpošanas centros izdruku veidā, Valmieras novada tīmekļa vietnē: www.valmierasnovads.lv/attistiba/valmieras-novada-planosanas-dokumentu-izstrade/, Ģeoportāla tīmekļa vietnē: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_24656 un https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_24670, savukārt Vides pārskats – arī Sagatavotājas SIA “Grupa93” tīmekļa vietnē: <https://www.grupa93.lv/lv/>.

Paziņojums par Stratēģijas un Attīstības programmas publisko apspriešanu un šo plānošanas dokumentu Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu tika publicēts Valmieras novada pašvaldības tīmekļa vietnē www.valmierasnovads.lv un pašvaldības sociālo tīklu kontā, Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā (TAPIS), Valmieras novada pašvaldības

informatīvajā izdevuma 2022. gada jūlija numurā Nr. 7 (13) (10. pielikums), laikraksta "Liesma" 2022. gada 10. augusta numurā (kā papildu informācija sabiedriskās apspriešanas laikā). Paziņojums par Stratēģijas, Programmas un šo plānošanas dokumentu Vides pārskata publisko apspriešanu nosūtīts Birojam ievietošanai tīmekļa vietnē: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/jaunums/pazinojums-par-valmieras-novada-ilgtspējīgas-attīstības-stratēģiju-2022-2038-gadam-un-attīstības-programmu-2022-2028-gadam-dokumentu-stratēģisko-ietekmes-uz-vidi-novertējumu-sabiedrisko-apspriešanu> un VVD Vidzemes reģionālajai vides pārvaldei izvietojšanai pārvaldes telpās.

Priekšlikumus un komentārus gan par vides pārskatu, gan par plānošanas dokumentiem varēja iesniegt līdz 2022. gada 8. septembrim (elektroniskā paraksta zīmogs vai pasta zīmogs) kādā no sekojošiem veidiem:

1. Ievieojot valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru pastkastēs: Lāčplēša ielā 2, Valmierā; Alejas ielā 8, Kocēnu ciemā, Kocēnu pagastā; Skolas ielā 11, Matīšu ciemā, Matīšu pagastā; Pērnavas ielā 4, Mazsalacas pilsētā; "Pagasta nams", Naukšēnu ciemā, Naukšēnu pagastā; Raiņa ielā 3, Rūjienas pilsētā; Rīgas ielā 7, Strenču pilsētā; Nākotnes ielā 3, Trikātas ciemā, Trikātas pagastā.
2. Nosūtot elektroniski parakstītu iesniegumu uz e-pastu: pasts@valmierasnovads.lv;
3. Iesniedzot valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā Ģeolatvija (ar autorizēšanos).

Publiskās apspriešanas laikā notika šādas publiskās apspriešanas sanāksmes:

22. augustā plkst. 18.00 Rūjienas kultūras centrā ar iespēju pieslēgties sanāksmei attālināti Google meet platformā: <https://meet.google.com/umy-jgqd-qde?hs=224>;
23. augustā plkst. 18.00 Strenču kultūras centrā, Strenčos, Baznīcas ielā 2;
24. augustā plkst. 18.00 Mazsalacas kultūras centrā Mazsalacā, Rūjienas ielā 1;
29. augustā plkst. 18.00 Valmieras Kultūras centrā Valmierā, Rīgas ielā 10.
30. augustā plkst. 18.00 attālinātā sanāksme: <https://meet.google.com/gbo-zyxj-rxk?hs=224>.

Vides pārskatā sniegta informācija par plānošanas dokumentu un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaitu. Vides pārskata sagatavošanas laikā notikušas konsultācijas ar Valsts vides dienestu, Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju. Konsultācijas ar kompetentajām institūcijām tikušas uzsāktas laicīgi, institūcijām un sabiedrībai tikusi dota iespēja pilnā mērā izteikt savu viedokli par plānošanas dokumentiem un Vides pārskatu. Institūciju atzinumu priekšlikumu apkopojums skatāms ziņojumā par plānošanas dokumentu un stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma publiskās apspriešanas laikā saņemtajiem priekšlikumiem un institūciju atzinumiem Vides pārskata 9. pielikumā: "Pārskats par saņemtajiem priekšlikumiem, to izvērtējumu, komentāriem un informācija par to ņemšanu vērā vai noraidīšanu". Birojs secina, ka sabiedriskās apspriešanas laikā sniegtie ieteikumi un konsultāciju rezultāti kopumā ir ņemti vērā, pilnveidojot Vides pārskatu un plānošanas dokumentus.

Izvērtētā dokumentācija:

Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2038. gadam, Valmieras novada attīstības programma 2022.–2028. gadam un to Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 4. punkts.

2. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” V¹ nodaļa.
3. Atkritumu apsaimniekošanas likuma 5. pants.
4. Ūdens apsaimniekošanas likuma 5. pants.
5. Likuma “*Par piesārņojumu*” II, IV, V nodaļa.
6. Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pants.
7. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” 9. – 33. punkts.
8. Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumi Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*”.
9. Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 “*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”.
10. Ministru kabineta 2014. gada 24. janvāra noteikumi Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*”.
11. Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”.
12. Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumi Nr. 34 “*Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī*”.
13. Ministru kabineta 2002. gada 13. decembra noteikumi Nr. 118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*”.

Biroja viedoklis:

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās un septītās daļas prasībām Birojs konstatē:

1. **Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām. Pilnveidojot un īstenojot Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmu 2022.–2028. gadam, ņemami vērā Vides pārskatā un šā atzinuma 2.3. un 3.4. punktus ar apakšpunktiem izteiktie priekšlikumi..**
2. **Lai konstatētu Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2038. gadam un Valmieras novada attīstības programmas 2022.–2027. gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Valmieras novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2028. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.**

Valmieras novada pašvaldībai atbilstoši Noteikumu Nr.157 27. punktā noteiktajam jā sagatavo informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlēta risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam. Tāpat jā sagatavo un atbilstoši Noteikumu Nr.157 28. un 29. punktā noteiktajam jāpublicē paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu, paziņojumu elektroniskā veidā jānosūta arī Birojam ievietošanai tīmekļa vietnē.

Direktore

(paraksts*)

D.Avdejanova

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Daina Dzeguze,
Daina.dzeguze@vpvb.gov.lv

Atzinums nosūtīts:

1. Valmieras novada domei: *E.Adresē*.
2. Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei: *E.Adresē*.